

Landstingsfullmäktige
Landstinget i Värmland

Revisionsberättelse för verksamhetsåret 2008

Inledning

Landstingets revisorer har granskat landstingsstyrelsen, patientnämnden, hjälpmedelsnämnden och de tre fullmäktigeberedningarna. I föreliggande revisionsberättelse, som syftar till att ge fullmäktige underlag och vägledning i ansvarsprövningsprocessen, redovisar revisorerna sina synpunkter och bedömningar.

Revisorernas arbete

Granskningen har utförts utifrån de förutsättningar som anges i kommunallagen, kommunala redovisningslagen, revisorernas reglemente och andra dokument som utgör underlag för god redovisnings- och revisionsred. Revisorernas granskningsarbete utgår från en av revisorerna genomförd risk- och väsentlighetsbedömning och revisionsplanen för 2008. Granskningen har genomförts i den omfattning som bedömts erforderlig för att ge rimlig grund för revisorernas bedömning i ansvarsprövningsfrågan.

Till revisionsberättelsen bifogas en sammanställning över de sakkunnigas revisionsrapporter och lekmannarevisorernas granskningsrapport avseende Värmlandstrafik AB. Revisionsberättelserna för de finansiella samordningsförbunden och revisionsberättelsen för Region Värmland kommer att delges fullmäktige så snart dessa föreligger. En redovisning av revisorernas förvaltning under 2008 bifogas landstingets årsredovisning.

Landstingsstyrelsen

Landstingets revisorer har följt arbetet i landstingsstyrelsen och i styrelsens olika utskott. Måluppfyllelse, styrning, ledning, uppföljning, intern kontroll samt kvalitets- och patientsäkerhetsarbete har utgjort viktiga utgångspunkter i revisorernas granskning.

Ekonomisk utveckling

Bokslutet för verksamhetsåret visar på ett överskott som uppgår till 0,6 Mkr, vilket är 50 Mkr sämre än förutsättningarna i budget. Den genomförda balanskravsutredningen visar på ett resultat på 53 Mkr. I balanskravsutredningen har hänsyn tagits till nedskrivningar av värdepapper i pensionsfonden.

Revisorerna konstaterar att det fortfarande kvarstår ekonomiska obalanser i divisionerna men att avsevärda förbättringar har skett sedan verksamhetsåret 2007. Störst negativ avvikelse mot budget uppvisar divisionerna medicin, opererande specialiteter och allmänmedicin. Även folktandvården uppvisar underskott, sammanhängande med problem i samband med den genomgripande systemförändring som skett på nationell nivå avseende avgifter inom tandvården.

Revisorerna har följt kostnadsutvecklingen inom vissa områden och tidigare påtalat krav på åtgärder för att nå budget och att anpassa budget till realistiska förutsättningar. Revisorerna konstaterar att styrelsen förmått uppnå balans mellan kostnader och budget vad avser högspecialiserad vård samt att läkemedelskostnadsutvecklingen begränsats till 1,6 procent. Vård vid Karlskoga lasarett uppvisar däremot relativt stort överskridande jämfört med budget. Kostnaderna för fritt vårdval minskade jämfört med 2007 men översteg ändå budget.

Revisorerna noterar, som nämnts ovan, en positiv utveckling inom flera områden men konstaterar att landstingsstyrelsen inte förmått nå fullmäktiges budgetmål eller att komma tillrätta med de ekonomiska obalanserna inom vissa verksamheter. Det kan dock konstateras att hälso- och sjukvårdens divisioner sammantaget under 2008 i stort sett redovisar ett resultat i enlighet med budget. Underskottet för 2007 uppgick till 117 Mkr.

Här ska också framhållas att landstingsfullmäktige medgivit att kökörtningssatser gjorda under 2008 får belasta resultatet. Revisorerna noterar att kökörtningsskostnaderna för år 2008 uppgick till 6,7 Mkr.

Årets resultat har påverkats av en lägre skatteintäktsutveckling än vad som budgeterats. I fullmäktiges budgetbeslut bedömdes skatteintäkterna att uppgå till 4 679 Mkr. Det reella utfallet av skatteintäkterna uppgick till 4 624 Mkr, dvs. 55 Mkr lägre än vad som budgeterats.

Resultatet har också påverkats av att utfallet av de generella statsbidragen blivit 52 Mkr kronor bättre än budgeterat. Det redovisade överskottet sammanhänger främst med att landstinget inte budgeterat statsbidraget för minskad sjukskrivning i länet.

Landstingets finansnetto budgeterades till minus 30 Mkr medan det negativa utfallet för 2008 de facto uppgick till 66 Mkr. Den stora avvikelsen sammanhänger med den finansiella utvecklingen nationellt och internationellt och där orealiserade kursförluster på aktier, som redan påpekats, uppgår till 52,5 Mkr.

Inkomst- och kostnadsutjämningsystemet har stor betydelse för landstingets ekonomiska förutsättningar. Kostnadsutjämningsystemet har till syfte att fördela och utjämna sjukvårdshuvudmännens kostnader. Kostnader för kollektivtrafik och skillnader i befolkningens vårdtyngd väger tungt i detta system. Landstingets utgångspunkt har varit att de beräknade standardkostnaderna har varit tillförlitliga vad gäller att avspegla skillnaderna mellan huvudmännen. Landstingets utfall i kostnadsutjämningsystemet har dock förändrats i negativ riktning under de senaste åren och uppmärksamheten kring detta konstaterande har varit stort under 2008. Landstingsstyrelsen, och även revisorerna, har under året genomfört analyser för att så långt möjligt klargöra orsakerna till den negativa utvecklingen inom detta komplicerade ersättningssystem. Revisorernas sammanfattande analys är att problemet kunde ha hanterats med större skyndsamhet och att en noggrannare analys kunde ha gjorts vad gäller kollektivtrafikens betydelse för beräkning av kostnadsutjämningsystemet. Revisorerna menar att styrelsen i övrigt vidtagit relevanta åtgärder.

Budget för verksamhetsåret 2008 innebar en uppräknings med 4,5 procent jämfört med 2007 års budget, men en del av utrymmet in-tecknades genom att nettokostnaderna under 2007 blev högre än budgeterat. Budget för år 2008 gav därför, i realiteten, utrymme för en nettokostnadsökning på 2,5 procent. Nettokostnadsökningen år 2008 uppgick till 2,7 procent, dvs. en ökning som var större än de ekonomiska förutsättningarna medgav. Sett i ett nationellt perspektiv är dock nettokostnadsutvecklingen låg.

Mål och måluppfyllelse

Revisorerna ska enligt bestämmelser i kommunallagen bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de av fullmäktige fastställda målen. Förvaltningsberättelsen ska enligt lagen om kommunal redovisning, innehålla en utvärdering huruvida målen för en god ekonomisk hushållning har uppnåtts.

Landstingsfullmäktige har beslutat om följande finansiella mål för 2008:

- att tillföra pensionsfonden ett belopp motsvarande årets ökning av avsättningen för pensioner liksom att tillföra pensionsfondens avkastning till fonden.

Fullmäktige beslutade vid sitt möte i november 2007 ”att under planperioden tillfälligt frångå målet om ett årligt överskott på minst två procent av skatteintäkter och generella statsbidrag”.

Revisorerna vill understryka betydelsen av att landstinget tillförsäkras sig en långsiktigt hållbar ekonomi för att klara framtida investeringar, pensionsåtaganden m.m. Det är därför viktigt att de av fullmäktige fastställda målen så snart som möjligt också omfattar överskottskrav.

Landstingsfullmäktige fastställde en budget för 2008 där överskottet uppgick till 50,5 miljoner kronor. Fullmäktige har dock medgivit att särskilda

insatser för att minska köerna till vård får belasta resultatet. Dessa har redovisats till 6,7 Mkr. Med utgångspunkt från att landstingets resultat uppgår till 0,6 Mkr, konstateras att överskottsmålet inte kunnat nås. Fullmäktiges mål för avsättning till pensionsfonden har däremot uppfyllts.

Landstingsfullmäktige har i ”Landstingsplan – övergripande verksamhetsplan för Landstinget i Värmland 2008-2011” fastlagt de övergripande verksamhetsmål som gäller för de fem perspektiven, medborgare, processer, utveckling, medarbetare samt ekonomi. Fullmäktige har i dokumentet även redovisat vilka åtgärdsområden som är prioriterade, till exempel tillgänglighet och vårdgaranti. Styrelsen har, utifrån det balanserade styrkortet, i ”Helårsrapport 2008 - verksamhetsuppföljning och helårsbokslut” och i ”Årsredovisning 2008” redovisat sin utvärdering av hur verksamhetsmålen uppfyllts och måluppfyllelsen avseende prioriterade åtgärdsområden. Styrelsen har i sin analys pekat på bristande måluppfyllelse avseende framgångsfaktorerna inom främst perspektivet ”ekonomi” och framgångsfaktorn ”tillgänglighet” inom perspektivet ”medborgare”. Revisorerna delar styrelsens beskrivning av att verksamhetsmålen i dessa delar inte uppfyllts.

Landstingets revisorer har under 2008 genomfört flera granskningar som rör medicinsk kvalitet: ”Kvalitetsarbete och kunskapsåterföring”, ”Medicinsk-teknisk säkerhet” samt ”Medverkan i nationella kvalitetsregister och implementering av SBU-rapporter”. Rapporterna understryker behovet av att landstingsstyrelsen sätter ytterligare fokus på arbetet med att utveckla och att följa upp kvaliteten i vård och behandling samt redovisa resultaten i årsredovisningen. Rapporterna och den av SKL och Socialstyrelsen sammanställda rapporten ”Öppna jämförelser av hälso- och sjukvårdens kvalitet och effektivitet” kan här utgöra stöd för styrelsens kvalitetsarbete och genomförande av fullmäktiges beslut om god vård.

Revisorernas slutsatser

Revisorerna menar att redovisningen i ”Rapport 2 2008”, innehållande delårsbokslut, prognos och verksamhetsuppföljning, var ett steg i riktning mot en mer strukturerad, likformig och fyllig redovisning av landstingets ekonomiska och verksamhetsmässiga läge. Revisorerna konstaterar att detta upplägg gav goda förutsättningar att styra verksamheten mot fastställda mål.

Revisorerna konstaterar att antalet prognoser reducerats och att detaljeringnivån i dessa minskat. Detta innebär att landstingsstyrelsen, vid färre tillfällen, får ett fullödigt beslutsunderlag. Under 2008 har ingen prognos redovisats efter augusti månads utfall vilket innebär att styrelsen under senare delen av verksamhetsåret inte haft underlag för att fatta beslut om eventuella korrigerande åtgärder, på kort eller lång sikt, som kan krävas beroende på stora resultatpåverkande händelser.

Revisorerna konstaterar sammanfattningsvis att landstingsstyrelsen under verksamhetsåret 2008 inte fullt ut kommit tillrätta med de ekonomiska obalanserna inom vissa divisioner och heller inte nått det av fullmäktige satta budgetmålet. Till stora delar förklaras dock det senare av att skatteintäkterna

och de finansiella kostnaderna inte motsvarat vad som budgeterats. Till detta kommer omstruktureringskostnader i samband med verksamhetsförändringar. En begränsad ökning av nettokostnaderna i landstinget, en förändrad redovisning av erhållna rabatter för regionsjukvård samt erhållna statsbidrag för minskad sjukskrivning har också påverkat resultatet. Styrelsen har således inte i alla delar lyckats uppfylla de mål som fullmäktige fastställt men i sammanhanget har funnits faktorer som styrelsen inte kunnat råda över.

Landstingets revisorer tillstyrker att landstingsstyrelsen och dess förtroendevalda beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2008.

Patientnämnden

Landstingets revisorer har följt patientnämndens arbete under 2008, bland annat genom att ta del av protokoll och årsberättelse.

Landstingets revisorer tillstyrker att patientnämnden och dess förtroendevalda beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2008.

Hjälpmedelsnämnden

Landstingets revisorer har granskat den med kommunerna gemensamma hjälpmedelsnämnden och dess arbetsutskott. Granskningen, som främst innehåller en avstämning av verksamheten utifrån avtal och reglemente, redovisas i revisionsrapport nr 10-08, som också har delgivits revisorerna i länets kommuner. Revisorerna har noterat att representanter för Storfors och Årjängs kommuner inte deltagit i något av nämndens möten under 2008.

Landstingets revisorer tillstyrker att hjälpmedelsnämnden och dess förtroendevalda beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2008.

Hälso- och sjukvårdsberedningen

Landstingets revisorer har följt hälso- och sjukvårdsberedningens arbete under 2008, bland annat genom att ta del av protokoll och årsberättelse. Revisorerna bedömer att beredningens arbete legat i linje med fullmäktiges arbetsordning.

Landstingets revisorer tillstyrker att hälso- och sjukvårdsberedningen och dess förtroendevalda beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2008.

Demokratiberedningen

Landstingets revisorer har följt demokratiberedningens arbete under 2008, bland annat genom att ta del av protokoll och årsberättelse. Revisorerna bedömer att demokratiberedningens arbete legat i linje med fullmäktiges arbetsordning.

Landstingets revisorer tillstyrker att demokratiberedningen och dess förtroendevalda beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2008.

Framtidsberedningen

Landstingets revisorer har följt framtidsberedningens arbete under 2008, bland annat genom att ta del av protokoll och årsberättelse. Revisorerna bedömer att beredningens arbete legat i linje med fullmäktiges arbetsordning.

Landstingets revisorer tillstyrker att framtidsberedningen och dess förtroendevalda beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2008.

Årsredovisningen

Revisorerna har granskat årsredovisningen, innehållande förvaltningsberättelse, resultaträkning, balansräkning och finansieringsanalys. Revisorerna bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild av landstingets verksamhet, resultat och ekonomiska ställning.

Årsredovisningen har upprättats i enlighet med den kommunala redovisningslagen och god redovisningssed.

Landstingets revisorer tillstyrker att årsredovisningen för 2008 godkänns av landstingsfullmäktige.

Landstingets revisorer

Leif Sandberg

Roland Krantz

Thomas Ohlsson

Jan Nilsson

Hans Kaijser

Stig-Arne Persson

Barbro Thunér

Östen Högman

Per-Åke Persson

Sammanställning över de sakkunnigas rapporter

I kommunallagens 9 kap § 8 föreskrivs att revisorerna i sin granskning ska biträdas av sakkunniga. I § 16 anges att de sakkunnigas rapporter ska bifogas revisionsberättelsen. Med hänvisning härtill redovisa de skriftliga rapporter som redovisats och kommunicerats med landstingsstyrelsen under 2006. Rapporterna finns på www.liv.se och på landstingets intranät.

Rapport 14-08 Landstingsfullmäktiges beslut under 2008

Rapport 13-08 Kvalitetsaspekten vid prioritering och resursfördelning

Rapport 12-08 Granskning av delar av bokslutet 2008, KPMG

Rapport 11-08 Granskning av bokslut och årsredovisning 2008

Rapport 10-08 Granskning av hjälpmedelsnämnden

Rapport 9-08 Medicinteknisk säkerhet

Rapport 8-08 Landstingsstyrelsens beslut med anledning av presenterade prognoser under 2008

Rapport 7-08 Kvalitetsregister och implementering av SBU-rapporter

Rapport 6-08 Delårsrapport – revisorernas bedömning

Rapport 5-08 Kvalitetsarbete och kunskapsåterföring

Rapport 4-08 Donationsstiftelser

Rapport 3-08 Avgifter i hälso- och sjukvården

Rapport 2-08 Utbildnings- och utvecklingsfonder

Rapport 1-08 Köpt vård – intern kontroll

Rapport ÖG 7-08 Kostnadsutjämningsbidrag

Rapport ÖG 6-08 Bisysslor i landstinget – en lägesrapport

Rapport ÖG 5-08 Barnkonventionen- landstingets hantering

Rapport ÖG 4-08 Landstingets uppföljningsstrategi

Rapport ÖG 3-08 Sjukhusets i Torsby ställning i hälso- och sjukvårdsorganisationen

Rapport ÖG 2-08 Landstingets miljöarbete – en lägesbild

Rapport ÖG 1-08 Personalutskottets och landstingsstyrelsens behandling av konflikten på arbetsmarknaden

Lekmannarevisorernas granskningsrapport enligt 10 kap 13 § aktiebolagslagen

GRANSKNINGSRAPPORT

Till årsstämman i

Värmlandstrafik Aktiebolag

Org nr 556206-4641

Vi har granskat bolagets verksamhet för år 2008. Granskningen har utförts i enlighet med god sed samt utgått från bedömning om väsentlighet och risk. Samplanering har skett med bolagets auktoriserade revisor och gemensam granskningsredogörelse har upprättats.

Det innebär att vi planerat och genomfört granskningen för att i rimlig grad försäkra oss om att bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att bolagets interna kontroll är tillräcklig. Vår granskning har utgått från de beslut kommun- och landstingsfullmäktige och bolagsstämman fattat och har inriktats på att granska att besluten verkställts samt att verksamheten håller sig inom de ramar som bolagsordningen anger.

Vi anser att vår granskning ger oss rimlig grund för våra uttalanden nedan.

Vi bedömer att bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att den interna kontrollen har varit tillräcklig. Vi finner därför inte anledning till anmärkning mot styrelsens ledamöter eller verkställande direktören.

Karlstad den 25 februari 2009

Stig Löfgren
Lekmannarevisor

Per-Åke Persson
Lekmannarevisor